

โครงการสืบสานภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยในโรงเรียน ประจำปีการศึกษา 2555

ชื่อโครงการ

โครงการสืบสานภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยในโรงเรียน ประจำปีการศึกษา 2555

ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มงานหลักสูตรการแพทย์แผนไทย วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา

หลักการและเหตุผล

ในยุคโลกาภิวัตน์ อันเป็นยุคที่ความเจริญก้าวหน้าในด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ได้เชื่อมโยงประเทศต่างๆ เข้าถึงกันเป็นหนึ่งเดียว กระแสความเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม สามารถแพร่สะพัดเข้าไปในทุกประเทศได้อย่างไร้พรมแดน และด้วยเหตุวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง กระแสความเปลี่ยนแปลงที่ไหลบ่าเข้าสู่ประเทศต่างๆ ก็ย่อมรวดเร็วและรุนแรงมากขึ้นตามลำดับ ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกของประชาคมโลกจะต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของยุคโลกาภิวัตน์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ คนไทยและสังคมไทยต้องไม่ประหวั่นพรั่นพรึงต่อการเปลี่ยนแปลง แต่ต้องรู้ทันความเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นว่าเป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งแห่งพัฒนาการของโลกมนุษย์

การสืบสานวัฒนธรรมในด้านต่างๆ จัดเป็นการสานต่อพัฒนาให้เป็นพลังสร้างสรรค์อันจะช่วยให้คนไทยและสังคมไทยไปสู่การแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศบนพื้นฐานแห่งภูมิปัญญาไทย สามารถปรับเปลี่ยนและใช้วิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสม ดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์อันดีงามแห่งความเป็นไทย ท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยได้อย่างสง่างามและมีศักดิ์ศรี

กลุ่มงานหลักสูตรการแพทย์แผนไทย ตระหนักดีว่าการสืบสานภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย จะช่วยให้เกิดความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาไทยอันล้ำค่าของบรรพบุรุษในด้านการแพทย์แก่เยาวชน ส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างปู่ย่า ตายาย และลูกหลานที่นับวันจะมีเวลาให้แก่กันและกันน้อยลงด้วยอุปสรรคของเวลาที่ใช้ในการปลูกฝัง การเผยแพร่ความรู้ทางด้านการแพทย์แผนไทยที่ถูกต้อง สามารถพัฒนา ส่งเสริมการดูแลสุขภาพของประชาชน เพราะเยาวชนเป็นกำลังสำคัญที่จะสร้างสรรค์พัฒนาองค์ความรู้ทางด้านการแพทย์แผนไทย และอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยให้อยู่กับคนไทยและสืบทอดสู่รุ่นลูกรุ่นหลานสืบไป

จากผลการประเมินโครงการสืบสานภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยในโรงเรียน ประจำปีการศึกษา 2554 พบว่า ความพึงพอใจต่อโครงการของผู้เข้าอบรมด้านการประชาสัมพันธ์ชัดเจนทั่วถึง เป็นด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด มีระดับความพึงพอใจในระดับมาก โดยผู้เข้าอบรมต้องการให้เพิ่มการประชาสัมพันธ์ เช่น แผ่นพับ ดังนั้นก่อนการจัดโครงการสืบสานภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยในโรงเรียน ประจำปีการศึกษา 2555 จึงควรปรับให้มีการประชาสัมพันธ์โครงการ โดยการให้นักศึกษาลงชุมชนแจกแผ่นพับ และผู้วิจัยเห็นว่าการประเมินผลโครงการสืบสานภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยในโรงเรียน ประจำปีการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2555 ควรมีย่างต่อเนื่องเพื่อรวบรวมข้อมูลจัดเป็นระบบสำหรับใช้ในการตัดสินใจในการดำเนินงานในปีต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ได้แก่ กิจกรรมเผยแพร่ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย การวิเคราะห์โรคด้วยทฤษฎีธาตุเจ้าเรือน เครื่องดื่มสมุนไพรและสาริตการทำน้ำสมุนไพร การประคบสมุนไพรและสาริตการทำลูกประคบสมุนไพร การบริหารร่างกายด้วยท่าฤๅษีดัดตน แก่ผู้เข้ารับการอบรม
2. เพื่อให้นักศึกษาหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต รุ่นที่ 5 ชั้นปีที่ 1 สามารถนำหลักทฤษฎีการแพทย์แผนไทย มาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาสุขภาพของชุมชนได้ และเสริมทักษะการเรียนรู้ภาคปฏิบัติจากการลงมือปฏิบัติจริง

เป้าหมาย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเทศบาลวัดศรีสมบูรณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 50 คน มีความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
2. นักศึกษาหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต รุ่นที่ 5 ชั้นปีที่ 1 จำนวน 45 คน สามารถนำความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการแพทย์แผนไทยมาประยุกต์ใช้ทั้งในชีวิตจริงและในเชิงวิชาการ

วิธีการดำเนินการ

1. ประชุมวางแผนโครงการ
2. จัดทำโครงการและขออนุมัติ
3. ติดต่อประสานงานกับกลุ่มงานที่เกี่ยวข้อง
4. ดำเนินการคัดเลือกนักศึกษาเพื่อเป็นผู้ช่วยในการฝึกอบรม
5. ประชาสัมพันธ์โครงการ

6. จัดเตรียมอุปกรณ์และเอกสารต่างๆ
7. จัดเตรียมสถานที่
8. ดำเนินการฝึกอบรมตามโครงการที่วางไว้ ดังนี้

วัน เดือน ปี	เวลา	กิจกรรม
19 กันยายน 2555	13.00 น. – 16.00 น.	ศึกษาดูงานด้านการแพทย์แผนไทย ณ โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช
20 กันยายน 2555	09.00 น. – 09.30 น.	ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลวัดศรีสมบูรณ์ กล่าวเปิดงาน โครงการสืบสานภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ในโรงเรียน ประจำปีการศึกษา 2555
	09.30 น. – 10.00 น.	การแสดงพื้นบ้านชุด “รำไทย 4 ภาค” และการแสดงชุด “ฤๅษีไทยประยุกต์”
	10.00 น. – 11.00 น.	กิจกรรมเผยแพร่ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย เรื่อง 1. แนะนำหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา 2. ยาสมุนไพรไทย ได้แก่ ยาสมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐาน
	11.00 น. – 12.00 น.	วิเคราะห์โรคด้วยทฤษฎีธาตุเจ้าเรือน
	13.00 น. – 14.00 น.	เครื่องดื่มสมุนไพรและสาธิตการทำน้ำสมุนไพร
	14.00 น. – 15.00 น.	การประคบสมุนไพรและสาธิตการทำลูกประคบสมุนไพร
	15.00 น. – 16.00 น.	การบริหารร่างกายด้วยท่าฤๅษีคัดคน
21 กันยายน 2555	09.00 น. – 12.00 น.	ศึกษาดูงานด้านการแพทย์แผนไทย ณ คลินิกวิชาการแพทย์แผนไทย จังหวัดนครศรีธรรมราช

9. ประเมินผลการดำเนินโครงการ

กำหนดการ

19 - 21 กันยายน 2555

สถานที่

โรงเรียนเทศบาลวัดศรีสมบุญ

โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช

คลินิกวิชาการแพทย์แผนไทย จังหวัดนครศรีธรรมราช

งบประมาณ

ตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2555 กลุ่มงานหลักสูตรการแพทย์แผนไทย ลำดับที่ 11-12 โครงการสืบสานภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยในโรงเรียน ประจำปีการศึกษา 2555 จำนวนเงิน 20,000 บาท โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. วัสดุสำนักงานทำสื่อการสอน	เป็นเงิน	1,650 บาท
1.1 ค่าถ่ายเอกสาร	เป็นเงิน	500 บาท
1.2 กระดาษสี (ส้ม แดง ชมพู เขียว เหลือง) (10 แผ่น x 30 บาท)	เป็นเงิน	300 บาท
1.3 เทปกาวสองหน้า (5 อัน x 50 บาท)	เป็นเงิน	250 บาท
1.4 กรรไกร (3 อัน x 50 บาท)	เป็นเงิน	150 บาท
1.5 กาวแท่ง (5 แท่ง x 30 บาท)	เป็นเงิน	150 บาท
1.6 ฟิวเจอร์บอร์ด (5 แผ่น x 60 บาท)	เป็นเงิน	300 บาท
2. วัสดุ – อุปกรณ์ผลิตยาสมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐาน	เป็นเงิน	7,714 บาท
2.1 ไพล (10 กิโลกรัม x 80 บาท)	เป็นเงิน	800 บาท
2.2 น้ำมันมะพร้าว (10 กิโลกรัม x 70 บาท)	เป็นเงิน	700 บาท
2.3 น้ำมันระกำ (1 กิโลกรัม x 926 บาท)	เป็นเงิน	926 บาท
2.4 น้ำมันยูคาลิปตัส (1 กิโลกรัม x 558 บาท)	เป็นเงิน	558 บาท
2.5 พิมเสน (1 กิโลกรัม x 626 บาท)	เป็นเงิน	626 บาท
2.6 เมนทอล (1 กิโลกรัม x 1,126 บาท)	เป็นเงิน	1,126 บาท
2.7 การบูร (1 กิโลกรัม x 226 บาท)	เป็นเงิน	226 บาท
2.8 น้ำมันอบเชย (1 กิโลกรัม x 1,376 บาท)	เป็นเงิน	1,376 บาท
2.9 น้ำมันกานพลู (1 กิโลกรัม x 1,376 บาท)	เป็นเงิน	1,376 บาท
2.10 ขวดบรรจุ (100 ขวด x 20 บาท)	เป็นเงิน	2,000 บาท

3. วัสดุ – อุปกรณ์การวิเคราะห์โรคด้วยทฤษฎีธาตุเจ้าเรือน	เป็นเงิน	400 บาท
3.1 การบริโภคผักพื้นบ้านตามฤดูร้อน เช่น แตงโม ส้ม สับปะรด	เป็นเงิน	200 บาท
3.2 การบริโภคผักพื้นบ้านตามฤดูฝน เช่น โหระพา กะเพรา จิง	เป็นเงิน	100 บาท
3.3 การบริโภคผักพื้นบ้านตามฤดูหนาว เช่น ข่าอ่อน พริกไทย ขมิ้น	เป็นเงิน	100 บาท
4. วัสดุ – อุปกรณ์เครื่องต้มสมุนไพร	เป็นเงิน	1,380 บาท
4.1 น้ำสมุนไพร		
4.1.1 เกสรทั้ง 5 (พิกุล บุนนาค สารภี มะลิ เกสรบัวหลวง อย่างละ 100 กรัม)		
5 ชนิด x 100 บาท	เป็นเงิน	500 บาท
4.1.2 พิกัดตรีมธุรส		
น้ำตาลอ้อย (1 กิโลกรัม x 50 บาท)	เป็นเงิน	150 บาท
อัญชัน (500 กรัม x 100 บาท)	เป็นเงิน	100 บาท
น้ำมะนาว (20 ลูก x 50 บาท)	เป็นเงิน	50 บาท
4.2 แก้วพลาสติก (5 ลูก x 70 บาท)	เป็นเงิน	350 บาท
4.3 หลอด (5 ลูก x 20 บาท)	เป็นเงิน	100 บาท
4.4 น้ำตาล (3 กิโลกรัม x 30 บาท)	เป็นเงิน	90 บาท
4.5 เกลือ (2 ลูก x 20 บาท)	เป็นเงิน	40 บาท
5. วัสดุ – อุปกรณ์ทำลูกประคบ	เป็นเงิน	2,120 บาท
5.1 ผ้าดิบ (20 หลา x 30 บาท)	เป็นเงิน	600 บาท
5.2 เชือก (3 ม้วน x 30 บาท)	เป็นเงิน	90 บาท
5.3 ผิวมะกรูด (5 กิโลกรัม x 60 บาท)	เป็นเงิน	300 บาท
5.4 ตะไคร้ (3 กิโลกรัม x 30 บาท)	เป็นเงิน	90 บาท
5.5 ขมิ้น (3 กิโลกรัม x 50 บาท)	เป็นเงิน	150 บาท
5.6 เกลือ (500 กรัม x 10 บาท)	เป็นเงิน	10 บาท
5.7 ไฟล (10 กิโลกรัม x 80 บาท)	เป็นเงิน	800 บาท
5.8 ใบมะขาม (8 กิโลกรัม x 10 บาท)	เป็นเงิน	80 บาท
6. ค่าตอบแทนวิทยากร (3 ชั่วโมง x 2 คน x 300 บาท)	เป็นเงิน	1,800 บาท
7. ค่าเดินทางของอาจารย์ผู้ควบคุม	เป็นเงิน	4,640 บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น

เป็นเงิน 19,704 บาท

(หนึ่งหมื่นเก้าพันเจ็ดร้อยสี่บาทถ้วน)

หมายเหตุ ขอเฉลี่ยค่าใช้จ่ายทุกรายการ

การประเมินผล

1. จำนวนผู้เข้าอบรม
2. สังเกตการณ์มีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้เข้าอบรมและการฝึกปฏิบัติจริงของนักศึกษา
3. แบบทดสอบวัดความรู้ก่อน-หลัง ทำโครงการ
4. แบบประเมินความพึงพอใจการจัดทำโครงการ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ได้แก่ กิจกรรมเผยแพร่ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย การวิเคราะห์โรคด้วยทฤษฎีธาตุเจ้าเรือน เครื่องคัมสมุนไพรร และสาธิตการทำน้ำสมุนไพรร การประคบสมุนไพรรและสาธิตการทำลูกประคบสมุนไพรร การบริหารร่างกายด้วยท่าฤๅษีดัดตน

2. สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติอย่างถูกวิธีและนำไปเผยแพร่ให้แก่ผู้สนใจ
3. ได้อนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยให้เป็นที่รู้จักและยอมรับอย่างแพร่หลายมากขึ้น
4. นักศึกษาหลักสูตรการแพทย์แผนไทย ได้เสริมทักษะการเรียนรู้ภาคปฏิบัติจากการลงมือ

ปฏิบัติจริง

ลงชื่อ.....ผู้จัดทำโครงการ
(นางสาวกนกกร มอหะหมัด)
วิทยากร

ลงชื่อ.....ผู้เห็นชอบโครงการ

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติโครงการ
(นายวิชาญ ภิบาล)

วิทยากรชำนาญการพิเศษ รักษาการในตำแหน่ง

ตรวจสอบแล้ว มีงบประมาณเพียงพอสำหรับการเบิกจ่ายเงินได้ผู้อำนวยการวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา

ลงชื่อ.....เจ้าพนักงานการเงิน

(นางสาวบุษยา ปิยะธรรม)

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

ชื่อเรื่อง	การประเมินผลโครงการสืบสานภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยในโรงเรียน ประจำปีการศึกษา 2555
ชื่อผู้วิจัย	นางสาวกนกกร มอหะหมัด
สถาบัน	กลุ่มงานหลักสูตรการแพทย์แผนไทย วิทยาลัยการสาธารณสุขสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
ปี	2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการประเมินผลโครงการสืบสานภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยในโรงเรียน ประจำปีการศึกษา 2555 และนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงการจัดโครงการต่อไป ประชากร คือ ผู้เข้าอบรมโครงการสืบสานภูมิปัญญาฯ จำนวน 56 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ชุด ได้แก่ 1. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อโครงการ 2. แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการอบรม วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test)

ผู้เข้าอบรมร่วมโครงการสืบสานภูมิปัญญาฯ ตอบแบบสอบถาม จำนวน 56 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 43 ชุด คิดเป็นร้อยละ 76.79 มีความคิดเห็นในการประเมินผลโครงการสืบสานภูมิปัญญาฯ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ คือ ด้านหัวข้อการจัดนิทรรศการมีความเหมาะสม หัวข้อการนวดไทย : การฝึกกายบริหารฤๅษีดัดตน ($\bar{X} = 4.23$) เป็นด้านที่มีระดับความพอใจมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านหัวข้อการจัดนิทรรศการมีความเหมาะสม หัวข้อเวชกรรมไทย : ธาตุเจ้าเรือน ($\bar{X} = 4.19$) กับด้านหัวข้อการจัดนิทรรศการมีความเหมาะสม หัวข้อผดุงครรภ์ไทย : การประคบสมุนไพร ($\bar{X} = 4.19$) และกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการบำเพ็ญประโยชน์ให้กับชุมชน ($\bar{X} = 4.16$) ส่วนความเหมาะสมของวันและเวลาการจัดโครงการ ($\bar{X} = 3.91$) เป็นด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด มีระดับความพึงพอใจในระดับมาก

ผลการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เข้าอบรมก่อนและหลังการอบรม โดยใช้แบบทดสอบเลือกตอบ จำนวน 15 ข้อ 2 ตัวเลือก ผู้เข้าอบรมจำนวน 56 คน มีผู้เข้าอบรมทดสอบแบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการอบรม จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 78.57 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบวัดความรู้ก่อนอบรม เท่ากับ 9.52 และหลังการอบรม เท่ากับ 11.02 แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $P < .000$

ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดบริการวิชาการว่า ฐานความรู้ น่าสนใจ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน แต่ระยะเวลาในการจัดน้อยเกินไป